

Seks unike kunstverk valgt til Fornebubanens stasjoner

I 2024 har 18 kunstnere konkurrert om å få utsmykke Fornebubanens nye stasjoner. Nå er vinnerne kåret.

I 2023 ble det utlyst en åpen prekvalifisering, og over 500 kunstnere fra store deler av Europa meldte seg på. Seks unike kunstverk er valgt til å pryde de nye stasjonene, som gir en spennende visuell opplevelse for alle reisende. Prekvalifiseringen og den lukkede konkurransen er nå ferdige, og juryen har kåret seks vinnere:

Sara Eliassen for Skøyen T-banestasjon, **Idun Baltzersen** for Vækerø T-banestasjon, **Marthe Karen Kampen og Johannes Borchgrevink Hansen** for Lysaker T-banestasjon, **Anders Holen** for Fornebuporten T-banestasjon, **A-kassen** for Flytårnet T-banestasjon, **og Lillian Tørten og Ann Kristin Einarsen** for Fornebu T-banestasjon.

- Kunsten på Fornebubanen er en viktig brikke i stedsutviklingen og vil være tilgjengelig for alle som tar T-banen eller oppholder seg i nærområdene til stasjonene. T-banen bygges for fremtiden og vi håper at de ferdige kunstverkene vil berike, engasjere og skape refleksjon for alle reisende både i nær og fjern fremtid, sier Ole Jacob Johansen, fylkesråd med ansvar for kultur i Akershus fylkeskommune.

Juryen har sett etter forslag til kunst som ikke skal kunne forveksles med arkitekturen, men som likevel fungerer godt i et samspill med omgivelsene. Stasjonenes særegne arkitektur, stedsidentitet og utvikling rundt hver stasjon har vært viktige hensyn i valg av kunst. Juryen har ønsket at kunstprosjektene både skal kunne oppleves av de reisende inne i stasjonsbygget og av de som bor, arbeider eller oppholder seg i nærområdet, for å styrke kunstens tilstedeværelse i utviklingen langs Fornebubanen og tilgjengeliggjøre kunsten for flere.

Kunstutvalget har hatt som mål å få en variasjon i kunstneriske uttrykk langs hele T-banereisen fra Skøyen til Fornebu.

De seks vinnerforslagene spenner fra skulpturer inne og ute, veggmalerier, keramiske arbeider, grafiske teknikker og videoinstallasjon. Noen verk er lekne og underfundige, andre tar oss med på en fysisk eller mental reise.

- Det er overveldende for oss og nesten vanskelig å ta inn over seg, sier Marthe Kampen fra kunstnerduoen som har blitt valgt til å lage kunst til Lysaker stasjon. Lysaker er et av landets største trafikknutepunkter og kunst på T-banestasjonen her vil være veldig godt eksponert. Alle typer mennesker ferdes på en T-banestasjon og kunsten vår vil bli sett av en blanding mennesker som ikke finnes noe annet sted. En T-banestasjon er en demokratisk plass der alle ferdes, og det gjør dette til noe stort og unikt, sier Kampen.

- Vi ønsket kunst som var unik og spesiallaget til den enkelte stasjon. De seks kunstnerne og kunstnergruppene skal nå bearbeide sine konkurranseforslag til et endelig utkast, og disse vil bli tilgjengelig for publikum i en utstilling i løpet av 2025, sier prosjektleder for kunst på Fornebubanen Leif Ingholm.

Kunstutvalget har for øvrig bestått av Knut Wisthus Johansen, utviklingssjef i Sporveien, Mari Fredriksen Sundet og Per Gunnar Eeg-Tverbakk, begge kunstfaglige rådgivere fra Oslo kommunes kunstsamling og Synnøve Øyen og Line Helen Danielsen, begge kunstfaglige rådgivere fra Seksjon for kulturutvikling i Akershus fylkeskommune. Foruten kunstutvalget, har juryen bestått av arkitekt og prosjektleder for den enkelte stasjon i tillegg til kunstner Lasse Årikstad, som representerer Norske Billedkunstnere (NBK).

Bakgrunn kunstnere og bidrag til hver enkelt stasjon:

Skøyen stasjon

Innstilling: Sara Eliassen

Sara Eliassen er en kunstner og filmskaper basert i Oslo, med en praksis som omhandler bildepolitikk, minnesproduksjon og skjermkultur. Eliassen avsluttet nylig en doktorgrad i kunstnerisk utviklingsarbeid ved Kunsthøgskolen i Oslo, avdeling Kunstakademiet, med prosjektet *Mediating Uncertainties*. Filmene hennes *Still Birds* og *A Blank Slate* har vært vist på en rekke internasjonale filmfestivaler, blant disse filmfestivalen i Venezia, Rotterdam Internasjonale Filmfestival og Sundance. Hun jobber for tiden mot en soloutstilling på Laboratorio Arte Alameda i Mexico City, en iterasjon av soloutstillingen *Images [and Talking Back to Them]* fra Kunstnernes Hus i Oslo, 2023. Eliassens praksis involverer også prosjekter i offentlig rom: *Under the Park* (2021), *Not Worth It* (2007), og *The Feedback Loop* (med Munchmuseet i bevegelse, 2018). Hun programmerer film og samtaler, og inviterer ofte andre kunstnere inn gjennom bestillingsverk som del av kuratoriske samarbeidsprosjekter. Eliassen har en MFA i eksperimentell film fra San Francisco Art Institute, og bakgrunn fra Whitney Museum of American Art Independent Study Program, 2010/ 2011.

Navn på verket hun presenterer til Skøyen stasjon: *Det levende fjellet*

Begrunnelse:

Sara Eliassen har levert et forslag til et stedsspesifikt audio-visuelt kunstverk som tar utgangspunkt i Skøyen T-banestasjon der natur møter teknologi. I dette filmcollaget møter vi individer fra den lokale Hoffselva, eksempelvis en småsalamander, og et rompetroll som blir til en rødlistet spissnutefrosk. Verket tar form av animasjoner i heissjaktene og i nedre foaje, og følger den reisende på veien opp og ned til t-baneplattformen. Eliassens kunstverk blir en fortelling som åpner opp og utvider stasjonens arkitektur, og som med levende fargerike bilder skaper overraskelsesmomenter som endrer seg fra gang til gang avhengig av hvilke heis du bruker. Eliassens verk berører økologi som tematikk, både i et lokalt perspektiv og i en større

global sammenheng. Eliassens verk utvider også forståelsen av kunst i offentlig rom på en t-bane-stasjon, både teknisk og innholdsmessig.

Bilde 1 Bildetekst: Videokunstner Sara Eliassen skal lage et videoverk til heissjakta på Skøyen stasjon.

Vækerø stasjon

Innstilling: Idun Baltzersen

Idun Baltzersen er født 1987 i Trondheim, Norge. Hun er utdannet ved Kunsthøgskolen i Bergen og Konstfack i Stockholm. Siden sin eksamen i 2014 bor og arbeider hun i Stockholm. Baltzersens arbeider kjennetegnes av en eksperimentell framgangsmåte til det grafiske mediet og ulike trykkteknikker, dette gir avtrykk i form av arbeider i tresnitt, collage, tekstil og tre. Grafikkens repeterende funksjon, som muliggjør produksjon av mange bilder av samme motiv, brukes som en måte å utforske identiteter og samtidige myter. Gjennom monumentale avbildninger og skiftende posisjoner lar hun den betraktede ta plass i forhold til sin betrakter, og gir på så vis motivene autoritet. Baltzersens verk har tidligere blitt vist på Galleri Brandstrup og Kunstnerforbundet i Oslo, Galleri Magnus Karlsson, Magasin III Museum og Moderna Museet i Stockholm.

Navn på verket hun presenterer til Vækerø stasjon: *Tiden gror*

Begrunnelse:

Idun Baltzersen har levert et forslag som har tid, bevegelse og fart som tema. Forslaget består av fire deler utført i ulike materialer, og plassert i ulike soner i stasjonsområdet. Kunstverkets tittel er Tiden gror, med undertitlene Hverdag, Walk Cycle, Trylletriks og Veivisere. Gjennom fremstillingen av ulike figurer i bevegelse lar hun den reisende være motivet i verket, et motiv vi kan gjenkjenne og assosiere oss med. Tanken er at brukerne kan «reise» gjennom stasjonen og oppleve delene en etter en. Baltzersens benytter grafisk betong, emalje på plate, og silikatmaling. Gjennom bruk av materialer og motiv, refererer hun til kunst på eldre T-banestasjoner i både Oslo og Stockholm, der Baltzersen bor. Slik skaper Baltzersen en forbindelse mellom Fornebubanen og tidligere T-baneprosjekter. Med den gamle politistasjonen på Vækerø som et av motivene, inkorporer hun samtidig et element fra det lokale miljøet. Med det håndlagde kunstneriske uttrykket, tilfører hun også den kjølige samtidsarkitekturen noe menneskelig og varmt.

Bilde 2 Bildetekst: Kunstner Idun Baltzersen tar utgangspunkt i lokalmiljøet på Vækerø i utforming av kunst til stasjonen.

Lysaker stasjon

Innstilling: Marthe Karen Kampen og Johannes Borchgrevink Hansen

Marthe Kampen (f. 1986 Oslo) og Johannes B. Hansen (f. 1982 Kongsvinger) er begge utdannet med mastergrad fra Kunsthøgskolen i Oslo 2012 og 2010, med fordypning i grafikk. De er ruralt bosatt i Eidskog kommune.

Duoens utsmykninger kjennetegnes ved et visuelt kraftfullt uttrykk, inspirert av tresnitt. De forsøker å finne en nerve i møtet mellom figurasjon og abstraksjon, der farge er et viktig element. Kunstnerne mener det er viktig at en utsmykning ikke bare er vakker, men vekker nysgjerrighet og at man stadig kan oppdage noe nytt.

Kampen og Hansen har aktive separate kunstnerskap, men samarbeider ofte om utsmykninger. Deres hittil største offentlige kunstverk er utført ved Veterinærinstituttet på Campus Ås i regi av KORO, og et nytt utsmykningsprosjekt oppføres ved Drammen nye sykehus i 2025

Navn på verket de presenterer til Lysaker stasjon: *De lysende åkrene*

Begrunnelse:

Med «Lysene Åkrer» har Kampen & Hansen levert et forslag til kunst som relaterer seg godt til Lysakers historie og til arkitekturen i det nye stasjonsbygget. Kunstnerne har tatt utgangspunkt i den etymologiske betydningen av Lysaker, og skapt et monumentalt veggmaleri av abstraherte, collagepregete åkerlapper. På fondveggen vil dagslys fra takvinduer i løpet av dagen gli over veggmaleriet, og gi et effektfullt spill av lys og farger. Det visuelle uttrykket er fargerikt, detaljrikt, og med et preg av det håndlagde skaper det en varm kontrast til T-banemiljøet. På stasjonens fasade er et mindre verk plassert til glede for de som passerer på torget.

Bilde 3 Bildetekst: Marthe Kampen og Johannes Hansen skal lage store veggmalerier til Lysaker stasjon.

Fornebuporten stasjon

Innstilling: Anders Holen

Anders Holen (f.1986) bor og arbeider i Oslo. Holen er utdannet ved Statens Kunstakademi i Oslo og jobber med skulptur og installasjon. Hans arbeider er vist ved steder som Astrup Fearnley Museet (Oslo), Museum Im Bellpark (Sveits), Vigeland Museet (Oslo), Contemporary Art Centre (Vilnius), Helper Project (New York), og senest ved Galerie Joseph Tang (Paris). I 2023 ferdigstilte Holen "Lumen", et offentlig kunstverk ved Voldsløkka skole i Oslo.

Navn på verket han presenterer til Fornebuporten stasjon: *Aksjonspotensial*

Begrunnelse:

Kunstner Anders Holen har levert et forslag som tar for seg en tenkt T-banereise. Bronseskulpturen «Aksjonspotensial» viser et tredimensjonalt utsnitt av de mikroskopiske hjernebanene for menneskets evne til å navigere, og nevronenes reise i hjernen. Disse skaper grunnlaget for en abstrakt skulpturell form som er organisk og assosiasjonsrik, med en klassisk utforming i patinert bronse. Koblingen mellom den mentale og den fysiske reisen, oppleves som svært relevant for utviklingen som skjer på Fornebu.

Bilde 4 Billedtekst: Kunstner Anders Holens “Aksjonspotensial” er en bronseskulptur av neuronenes reise gjennom hjernen.

Flytårnet stasjon

Innstilling: A Kassen

A Kassen er et dansk kunstnerkollektiv som består av Tommy Petersen, Morten Steen Hebsgaard, Christian Bretton-Meyer og Søren Petersen. I 20 år har A Kassen samarbeidet og laget utsmykninger og utstillinger hjemme i Danmark og utlandet.

A Kassen jobber ofte stedsspesifikt med kunsten sin, og grensen mellom arkitektur og billedkunst blir flytende. A Kassen arbeider for å frigjøre det indre potensialet i et gitt sted. Her i Norge er de blant annet kjent for utsmykning av fylkeshuset i Vestland og verket «River man» på Kistefoss.

Navn på verkene de presenterer til Flytårnet stasjon: *WIND MASS TIME*

Begrunnelse:

Den danske kunstnergruppen A kassens forslag til kunst på Flytårnet stasjon er inspirert av områdets historie som flyplass, og har et lekent uttrykk som skaper en relasjon mellom, over og under bakken. Samlet har verkene reisen som omdreiningspunkt, men med et surrealistisk blikk. Med sin 24 meter høye mast med lyssatt vindpose, vil verket «WIND» skape et iøynefallende, men likevel lavmælt og vakkert punkt i landskapet. Nede på plattformen henger en stor klokke i en wire ned fra taket. Med sin rolige og uforutsigbare pendelbevegelse påvirket av T-banens lufttrykk fra tunnelene, vil verket gi en overraskende effekt. A Kassens forslag vil kunne oppleves av både reisende med T-banen og alle i stasjonens nærmiljø.

Bilde 5 Bildetekst: Den danske kunstnerkvartetten A Kassen består av Tommy Petersen, Morten Steen Hebsgaard, Christian Bretton-Meyer og Søren Petersen. Verkene deres Wind, Mass og Time er valgt ut til å utsmykke Flytårnet stasjon.

Fornebu stasjon

Innstilling: Lillian Tørle og Ann Kristin Einarsen

Ann Kristin Einarsen (f. 1981, Narvik) og Lillian Tørle (f. 1975, Ålesund) har begge en MFA i medium- og materialbasert kunst fra kunsthøyskolen i Oslo. De har delt atelier siden 2011, og har de siste årene hatt et samarbeid om utstillinger og utsmykking.

Ann Kristin Einarsen har i tillegg bakgrunn fra håndverksfag på Høgskulen i Volda og Høgskolen i Telemark. Hun har deltatt i en rekke utstillinger i inn og utland, blant annet Milano, London, New York og Beijing. Hun er kjøpt inn av Nordnorsk Kunstmuseum, Sparebankstiftelsen Nord-Norge og Innkjøpsfondet for kunsthåndverk.

Lillian Tørle har i tillegg en BA i Kunst & Design fra Central St. Martin's College of Art & Design i London. Hun har gjennomført en rekke prosjekter og utstillinger nasjonalt og internasjonalt bl.a i Beijing, Toronto, Wien, New York, Milano, London, København, Dublin, Mons og Toulouse.

Navnet på verket de presenterer for Fornebu stasjon kaller de: *Grunnen*

Begrunnelse:

Lillian Tørle og Ann Kristin Einarsens forslag til kunstprosjekt tar utgangspunkt i den lokale og særegne floraen på Fornebu, med planter som eksisterer i en kalkholdig jord. Kunstverket springer ut fra en fascinasjon og ærefrykt for den gjensidige forbindelsen mellom alt i naturen. Inspirert av stasjonens arkitektoniske konsept, i kombinasjon med deres egen interesse for bruk av mineralske råstoffer i keramikk, har kunstnerne valgt å fordype seg i geologien og dens prosesser. Kunstverket består av større komposisjoner av to- og tredimensjonale elementer i keramikk, terrazzo og fargeflater som vil opptre i flere soner på stasjonen, og ved begge inngangspartier. Med flere lag og nivåer av detaljer vil kunstprosjektet gi en rik opplevelse både til de som reiser ofte og sjelden med T-banen.

Bilde 6 Bildetekst: Kunsthåndverkerne Lillian Tørle og Ann Kristin Einarsen er plukket ut til å utsmykke Fornebu stasjon.

Kontaktperson:

Line Fredriksen
Kommunikasjonsdirektør Fornebubanen
tlf: 913 62 254
e-post: line.fredriksen@fob.oslo.kommune.no

Vedlegg: Portrettfoto av kunstnerne og skisser til Vækerø, Lysaker og Flytårnet stasjoner.